

Kas peakütimine, sihtotsing või üleostmine?

Maire Raadik

Mõistet, millest käib jutt, tähistab inglise keeles sõna *head-hunting*. Asja sisu on selles, et vajalikke inimesi ei otsita avaliku konkursiga, vaid värvatakse otse, pakkudes neile suuremat palka ja muid hüvesid. Eesti keeles ütleme: *meelitati* või *tõmmati üle* ja *maksti üle*:

- Ääri-veeri loodetakse karastunud poehunte, kelle koolitamiseks pole vaja aega ja raha kulutada, **üle meelitada** konkureerivatest kauplustest. (Pärnu Postimees 07.05.2008)
- Ka tippjuhtide **ülemeelitamine** on keeruline, ajastus on oluline. Näiteks, kui praegu kutsuda tööle Indrek Neivelt, siis 99% tõenäosusega ütleb ta „ei”, sest tal on Peterburi pangas liiga huvitav .. (Äripäev 29.01.2008)
- Traditsioonilised põhjendused töökoha valikul – ettevõtte tegevusala, kasumlikkus, suurus – tõusevad taas ausse. Heade töötajate **ületõmbamine** ühest firmast teise on üha raskem. (Äripäev 31.05.2007)
- .. börsi kõrgaegadel liikusid finants- ja börsispetsialistid pooleaastase kuni aastase vahega firmast firmasse ja nad **maksti** alati uues kohas **üle**. (Äripäeva lisa Juhtimine 29.09.2003)

Nüüd on hakatud rääkima ka *ostmisest*, sealjuures kaheldes, kas õigem on *üles osta* või *üle osta*. Uue väljendi taga paistab ing-

lise *to buy over*, mis Johannes Silveti „Inglise-eesti sõnaraamatu” (Tallinn: Tea, 2002) järgi tähendab hoopis ’ära ostma, (alatkäemaksuga) üle meelitama’ – seega oleme *ülemeelitamise* juures tagasi.

„Eesti kirjakeele seletussõnaraamatus” väljendit *üle ostma* pole, kuid on **üles ostma** (artiklis *ostma*):

1) ostma selleks, et edasi müüa. *Eestimaal liikus ringi ka talupoegi Vene valduses olevatelt aladelt, kes siis vilja üles ostsid ja müügiks Tartusse ja Narva vedasid.* (E. Öpik);

2) alatkäemaksuga kedagi oma poole meelitama. .. *ta võib kohtunikud üles osta, ning päris lihtne oleks tõestada, et Kännukukel pole midagi ühist professor Kännuga.* (J. Semper).

On ka liitsõnad **ülesostmine**: kokkuostmine hrl edasimüügi eesmärgil, ülesost. *Vilja, karjasaaduste, metsa ülesostmine. Aktsiate ülesostmine; ülesost*: ülesostmine. *Teravilja, aiasaaduste, metsamaterjali ülesost.*

Praegusaja tarvituses on *ülesostmine* esmajoones sama mis kokkuostmine, ülemeelitamise või -tõmbamise mõttes räägitakse *üleostmisest*:

üles ostma

- Reedel Rocca al Mare kaubanduskeskuse ostnud Soome kinnisvarafirma Cityconi juhatuse esimees Petri Olkinuora ütles eile Äripäevale, et firmal on Balti riikides teisigi plaane. „Tahame Balti riikides veel teisigi kaubanduskeskusi **üles osta**, kui sobiv võimalus tekib,” tunnistas Olkinuora. (Äripäev 27.07.2005)

üle ostma

- Tippjuhti või spetsialisti teisest firmast **üle ostes** on eelduseks kõrgema palga pakkumine. Sellele lisaks on aga alati olulised ka pehmemad väärtused: töötaja arenguvõimalused, iseseisvus jms. (Äripäeva lisa Juhtimine 29.09.2003)

- „.. Tollel momendil oli see palk, millega üritati üle osta. Kuid sel hetkel see polnud minu jaoks ahvatlev,” vastas Arusoo aripaev.ee päevaküsimusele, kas teda on proovitud kunagi mõnda teise ettevõttesse üle osta. (Äripäev 02.10.2006)
- Eilses Äripäevas lubas kommivabrikant Oliver Kruuda ajalehtedest inimesi üle ostma hakata. „.. Vaatan, kui palju te palka saate, sest palgaga ma pean teid (ajakirjanikke – toim) niikuinii üle lööma. Ma olen ikka mõelnud, et kui ma juba investeerin, siis tugevatesse tegijatesse,” rääkis Kruuda Äripäevale plaanist hakata välja andma oma ajalehte. (Eesti Päevaleht 19.01.2007)

Samas on *üleostmisel* ikkagi toortõlke varjund – nagu ka *peaküt-timisel* – ja ega nad kumbki midagi rohkemat ütle kui omasõnad *ülemeelitamine*, *ületõmbamine*.

Muud nimetusvariandid, mida inglise *head-hunting*¹ i vastetena on kasutatud, nt *otsepakkumine*¹ või *sihtotsing*, jäävad asja sisu edasi andes kahvatuks:

- **Sihtotsing** võib tabada iga hetk ka sinu töötajat (pealkiri). Kui töötaja ise aktiivselt tööd ei otsi, võib värbamisfirma ta siiski üles leida ja **otsepakkumisega** konkurendi juurde meelitada. .. „**Sihtotsingut** teeme siis, kui kandidaate tuleb konkursile hõredalt. Vaatame, kes selles valdkonnas tegutsevad, ja küsime, kas nad on uuest tööko-
hast huvitatud.” (Äripäev 02.10.2006)

Oskussõnastikest on *headhunt* ja *headhunter* sees Vahur Raidi koostatud „Inglise-eesti majandusterminite seletussõnaraamatus” (Tallinn: Ilo, 2007), kuid vastete asemel on antud pigem seletusi: *headhunt* – häid juhte v spetsialiste otsima ja tööle vär-

---

¹ 1999 jõustunud ringhäälinguseaduse järgi on *otsepakkumine* üks reklaami erivorme.

bama (küttima); *headhunter* – peakütt. Personaliotsija, heade juhtide v spetsialistide värbaja v ülemeelitaja.

Mis oleks, kui selle asemel seisaks: **headhunt** – (töötajate) ülemeelitamine, ületõmbamine; **headhunter** – (töötajate) ülemeelitaja, ületõmbaja?